

Dünya'nın En Uzun Yaşayan Adamı: Zaro Ağa (1777-1934)

Mevlut Çelebi
Libra Kitabevi
338 sayfa, 20 TL

Bitlis'te 1774 ya da 1777'de doğduğu sanılan, 29 Haziran 1934'te İstanbul'da ölen ünlü hamal Zaro Ağa, bir kitaba konu oldu. Dünya'nın En Uzun Yaşayan Adamı kitabının yazarı Mevlüt Çelebi ile bir söyleşi yaptık.

Rohat Alakom, Dünya'nın En Yaşlı Adamı Zaro Ağa 1774-1934

157 yıllık bir hayat: Zaro Ağa

Selimiye Kışlası, Tophane ve Ortaköy camilerinin inşaatında çalıştığı, 50 yıla yakın da hamallık yaptığı düşünülüyor. 1920'lerin sonunda İtalya ve ABD'de, 1931'de de İngiltere'ye giderek dünyanın en yaşlı insanı unvanı ile ilgi odağı oldu. Bu konuyu inceleyen Ege Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Mevlüt Çelebi, sorularımıza cevap verdi.

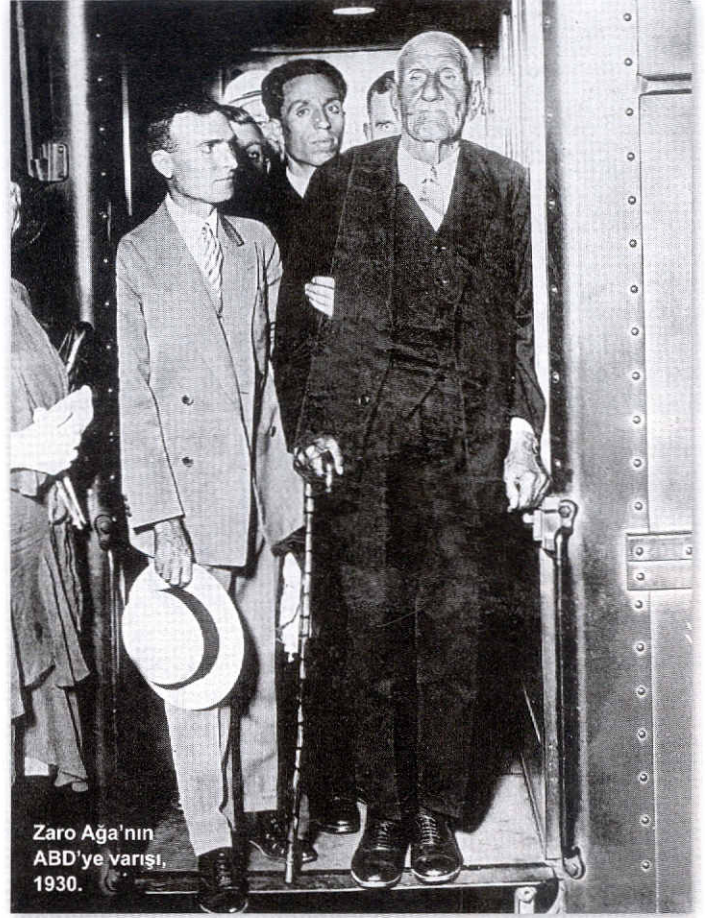
Zaro Ağa ile nasıl ilgilenmeye başladınız?

7-8 yıl önce başka çalışmalarım nedeniyle 1920'lerin gazetelerini tararken ilgilenmeye başladım. Başta Zaro Ağa hakkında ki herhangi bir çalışma yapmayı planlamış değildim. Haberleri okuyordum. Zamanla bunları derlemeye başladım. Zaro Ağa hakkında dönemin gazetelerinin çok fazla haber yayımlaması ilgimi çekti. Son yıllarda uzun yaşamanın sırları, yaşlılığı geciktirme bağlamında Zaro Ağa, kamuoyunun gündemine yeniden girince, kendisine olan merak da arttı. Hakkında yazılar çıktı. Ne var ki, bunlar birbirinin tekrarı olduğu gibi, ciddi yanlışlar da içeriyordu.

Araştırmanız sırasında ilginç olay veya kişilerle karşılaştınız mı?

Nisan 2008'de İstanbul'da Zaro'nun yaşadığı Tophane'de alan çalışması yaparken, onu tanıdığını söyleyen bir beyle tanıştım. Aslında, Zaro'yu tanıyacak yaşta değildi tabii. Ama "Zoro" dediği Zaro'nun, kendisinden cüsseli ve genç birini, tek eliyle boynundan tutup nasıl havaya kaldırdığını anlatmıştı. Yaşadığı evden iz kalmamasına, kendisini tanıyan

Zaro Ağa Amerikalı ünlü karikatürist Ripley Robert'i havaya kaldırıyor.

Zaro Ağa'nın ABD'ye varışı, 1930.

birine rastlamak zor olmasına rağmen, Zaro Ağa'nın Tophane semtinde hâlâ bir efsane gibi anlatıldığını gözlemledim. **Kitabınızda ilk defa gün yüzüne çıkan belgeler var mı?** Evet, ilk aklıma gelen Atatürk tarafından Zaro Ağa'ya 100 lira yardım yapıldığına dair Genelkurmay Başkanlığı Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi'nde bulduğum belge. Amerikan, İngiliz ve İtalyan gazetelerinde yer alan haberlerin de orijinal bilgileri olduğunu söyleyebilirim. Bibliyografya incelendiğinde görülecektir ki, çok zengin bir kaynak taramasında bulundum. **Zaro Ağa'nın resmi kayıtların yokluğundan dolayı hayatı hakkındaki bilgilere ancak kendi verdikleri ile sınırlıdır diyorsunuz, bu sizin için bir**

zorluk ya da şüphe teşkil etti mi?

Elimizde aksini kanıtlayacak başka belge olmadığı için Zaro Ağa'nın verdiği bilgilere itibar etmek zorundayız. Zaro'yu çağdaşlarından ayıran, uzun yaşamış olmasıdır ve bu da hayatının son 40-50 yılı için geçerlidir. Yaşamının bu son döneminin kitabımla yeterince aydınlatılmış olduğunu sanıyorum. Bence sıradan hiçbir insanın yaşamının son 10 yılı hakkında Zaro'nunki kadar ayrıntılı bir çalışma yapılmamıştır. Asıl dikkati çeken nokta, basının bir "kahraman" yaratma konusundaki gücüdür. Kendisinin de bu konuda basına epeyce malzeme verdiği bir gerçek olmakla birlikte, Zaro sonuçta basının yarattığı bir kahramandır.